

Ungeperspektivet på New European Bauhaus – en lærer- og facilitatorguide

Da vi begyndte interreg projektet "Dannelsesregionen" med fokus på den tværregion mellem Danmark og Tyskland, var det et af vores mål at benytte New European Bauhaus (NEB) metoden til at gøre regionen mere attraktiv. New European Bauhaus er et kulturgreb introduceret af EU, der kombinerer tre fagligheder under en paraply. De tre fagligheder er Beautiful, Together og Sustainable. Beautiful dækker over sanselige oplevelser som har en værdi der ikke kun er funktionel. Together dækker over samskabelse og inklusion på tværs af sektorer og brancher. Sustainable er et fokus på bæredygtige byggematerialer og regenerativ biodiversitet. Inde på EU's hjemmeside er det muligt at finde mere materiale om NEB. Denne guide er mere henvendt til undervisere som ønsker at arbejde med New European Bauhaus som en del af deres curriculum. Vi har i projektet arbejdet med forskellige læringsaktiviteter hvor vi har gjort brug af New European Bauhaus. Samtidig har vi interviewet unge med erfaring fra minimum en af disse tre fagligheder. Guiden er tilvejebragt på baggrund af interviews og afholdte undervisningsforløb i tværregionen mellem Danmark og Tyskland, hvor unge har brugt NEB som fælles sprog for sted, fællesskab og kvalitet. Guiden samler derfor op på vores erfaringer fra læringsaktiviteterne og giver et unge perspektiv for hvilket potentiale der er ved NEB. Særlig har et værktøj ved navn New European Bauhaus Kompas været effektivt, da den har givet en ramme for læringsaktiviteterne. Du kan også finde dette kompas på EU's hjemmeside for NEB

Hvorfor unge og New European Bauhaus er et stærkt match

NEB er ikke en manual, men et blik på verden, der samler æstetik, samskabelse og bæredygtighed og inviterer flere ind i den grønne omstilling. Når unge møder kompasset, får de ord for det, de allerede fornemmer: at omgivelsernes kvalitet påvirker lysten til, at deltage, og at “det smukke” ikke er pynt, men en adgang til tryghed og motivation. Bæredygtighed behøver sjældent prædikes – den lever som en tavs forventning om, at gøre tingene ordentligt. Fokus kan i stedet flytte over på at skabe meningsfulde rum og fællesskaber, hvor unge kan se sig selv. De unge forankrer NEB i stedets identitet og det stedlige potentiale. I Lübeck betyder det maritime motiver og madkultur; i Næstved handler det om at folde bymidten ud som hverdagsmødested i stedet for kun handel. Når identiteten er tydelig, bliver det lettere at tiltrække gæster, frivillige og samarbejdspartnere – og at vælge æstetiske greb, der hænger sammen fra borddækning til lys og værtskab. Identiteten gør det også nemmere at sige nej til idéer, der ikke passer ind, og ja til dem, der forstærker stedets “tone”. Dette spænd i identitet og perspektiv er dog også et af NEB’s største udfordringer, da det netop spænder så bredt. Der er derfor ofte behov for en klar rammesætning, for at kunne arbejde effektivt med NEB.

Togetherness kræver tempo og rammesætning

Der er forskel på at inddrage og at inspirere. Nogle steder kan unge trækkes direkte ind som medskabere; andre steder skal man først vise, hvordan det kan se ud – og siden kan de inviteres med. Uanset kontekst er stilstand gift for initiativet: sørg for momentum, små sejre og ansvar, der kan vokse. Her hjælper det hvis der er en klar ramme med en klar finansiering og tydelig rollefordeling. Mikrofonde og hurtige afgørelser virker bedre end tunge procedurer, og når voksne tager det kedelige papirarbejde, kan de unge bruge energien på værtskabet og kvaliteten i rummet. Særlig når der er forskel på engagement ift. frivillighed og lønnet arbejde.

Beautiful som drivkraft – ikke pynt

Når vi taler “beautiful”, handler det om helheder frem for pynt. En langbordsmiddag i en handelsgade bliver først inkluderende og mindeværdig, når udtrykket er gennemført: dug på bordene, sammenhæng i materialer, et tydeligt fokuspunkt – og lyd/lys, der gør, at man har lyst til at blive. Den slags valg kan unge både se og mærke, og de bruger dem som analyse- og designgreb i andre sammenhænge (butikker, events, studiemiljø).

Bæredygtighed som hverdagspraksis

Informanterne beskriver bæredygtighed som en praktisk norm: genbrug først, undgå overflødige indkøb, sortér affald og byg videre på det, der allerede er købt til næste event. Det frisætter

Deutschland – Danmark

opmærksomhed til det, der kan mærkes: rum, værtskab og fællesskab. Pointen er ikke at have alt perfekt fra dag ét, men at gøre fremskridt og træffe gennemsigtige valg.

Læringsgreb der virker i undervisning

Vores forløb med erhvervskoler, gymnasier og professionsuddannelser viser et mønster: Skab plads til eksperimenter, gør forventningerne klare og byg små synlige prototyper i virkelige rum. Gør brug af de fysiske rammer som i har til rådighed tæt på. Det øger engagementet og gør progression målbar. Samtidig træner det også de unge til at forstå og gøre brug af stedets identitet og det potentiale det rummer. I særdeleshed når de unge bliver brugt som informanter til dette arbejde, således at de får tillid og bliver empowered. Vi anbefaler at tænke iterativt og i gentagelser. Da det handler om potentialer og ikke sigter imod problemstillinger som sådan, er det nok ikke muligt at nå i mål. Det er mere vigtigt at tænke proces frem for et endeligt resultat, hvilket også fordrer brugen af de unges portefølje af arbejde. Når der gives feedback er det vigtigt at være positiv og kom med konstruktiv kritik. Det er vores erfaring at tre gode og et konstruktiv forslag giver motivation og energi. Sidst men ikke mindst kræver det at de unge gør sig umage for at skabe et helt koncept som dækker over de tre fagligheder fra NEB. Det er ikke let at skabe elegante løsninger der gør brug af alle tre dele og derfor skal der være plads til eksperimentering og læring.

11 Tematikker - Hvad skal der overordnet bør gennemtænkes

Afslutningsvis har vi har samlet op på alle vores læringsaktiviteter og med assistance fra kunstig intelligens fået 11 tematikker som går igen på tværs af interviews og erfaringerne. Det er der kommet denne liste ud af, som giver et godt indblik i hvordan New European Bauhaus kan benyttes som rammeværktøj når det skal kobles til de unges livsverden.

1) Oversæt kompasset til hverdagssprog og konkrete tjeklister.

- Drop jargonen og giv korte, konkrete spørgsmål eleverne kan bruge i felten:
- Beautiful: "Hvad får folk til at blive 10 min. længere?"
- Sustainable: "Hvad kan vi genbruge fra sidste gang?"
- Together: "Hvem mangler ved bordet – og hvordan inviterer vi dem ind?"
- Lav en A4-tjekliste til observationer i byrum/skolegård, så selv de stille elever har en vej ind i samtalen.

2) Start der, hvor energien allerede er – og mål små resultater.

- Find et hjørne af et eksisterende miljø (kantinen, en kedelig korridor, et nærliggende torv) og test mikroforbedringer i 1–2 uger.
- Mål på oplevet kvalitet: Hvor mange stopper op? Hvor længe bliver de? Hvilke udsagn hører I?

Deutschland – Danmark

- Brug simple før/efter-fotos og 3 sætninger pr. gruppe til at opsummere effekten.

3) Byg stærke roller og samarbejdskontrakter.

- Aftal tidligt: Hvem har værtskab? Hvem håndterer myndighed/kontakt til omverden? Hvem dokumenterer?
- Giv én voksen rollen som “sej onkel”, der åbner døre og fjerner friktion, uden at overtage scenen.

4) Design for psykologisk tryghed og progression.

- Planlæg faste rytmer: pitch tirsdag, feedback torsdag, iteration mandag.
- Gør det tydeligt, at ufuldendt er OK i de første runder.
- Brug “kritik med kompas”: Hvilket kompasord styrker forslaget? Hvilket kompasord er underbelyst?

5) Brug stedet som læremiddel – ikke kun som kulisse.

- Lad eleverne kortlægge rytmer, flows og friktion i et konkret rum (f.eks. pendlerstrøm ved stationen eller kø-logikker i kantinen).
- Bed dem koble fund direkte til designvalg: “Hvis folk går hurtigt forbi her, skal vores invitation være synlig på 3 sek.”
- Inddrag lokale aktører (butik, bibliotek, forening) tidligt – det øger relevans og realisme.

6) Træn “helhedstænkning” gennem små designbeslutninger.

- Lav øvelser, hvor hver gruppe træffer 5 bevidste valg om materiale, lyd, lys, farve og skiltning – og begrundet dem ud fra stedets identitet.
- Giv dem et minimalt budget og et “genbrugs-lager” at vælge fra.
- Pointen er at lære at vælge fra, ikke at købe mere.

7) Gør bæredygtighed håndgribelig og målbar.

- Indfør simple regnskaber pr. prototype: Indkøb (kr), genbrug (stk), affald (L), tid (timer).
- Beløn opfindsom brug af eksisterende ressourcer.
- Lad grupper sætte et konkret forbedringsmål (“næste gang genbruger vi 50 % flere materialer”) og følge op med tal, billeder og refleksion.

8) Dokumentér, del og skalér – uden at drukne i papir.

- Aftal et minimumsformat for dokumentation (10 fotos, 60 sek video, 5 beslutninger, 3 nøgletal).
- Brug det samme format i alle forløb, så I kan sammenligne og genbruge.
- Lav en delt mappe med “plug-and-play”-elementer (skabeloner til skilte, lysplan, værtskabsrutiner), som kommende hold kan bygge videre på.

9) Sørg for tempo i systemet.

Deutschland – Danmark

- Lav en fast track for små udgifter og aftaler (maks. 72 timer fra idé til OK).
- Jo hurtigere I kan få første version ud, jo større sandsynlighed for ejerskab og læring.
- Brug micro-budgetter (500–2.000 kr.) frem for få store bevillinger – det skaber flere eksperimenter og mindre risiko.

10) Arbejd bevidst med inklusion som designopgave.

- Kortlæg hvem der ikke dukker op (f.eks. erhvervsskoleelever på deltid, nye borgere, ældre i området).
- Lad en gruppe have invitation som særskilt opgave: sprog, kanaler, timing, adgangsbarrierer.
- Mål på hvem der deltager – ikke kun hvor mange.

11) Bro mellem DK og DE: oversættelser og praksis.

- Lav begrebsbroer mellem dansk/tysk undervisningskultur: forklar kort forskelle i begreber (f.eks. projektuge vs. projektarbejde, foreningsliv vs. Verein).
- Brug parallelle cases fra begge lande, så elever ser, at principperne kan oversættes på tværs af kontekster.

Til tysk-danske uddannelsesmiljøer

I Fehmarn Bælt-regionen ser vi, at en stærk togetherness internt i virksomheder og skoler smitter ud i lokalsamfundet: Når kulturen er god, beder folk om lov til at hjælpe – ofte frivilligt. Brug det som afsæt til praksisnære forløb på tværs af fag og landegrænse; de studerende lærer lige så meget om samarbejde og værtskab som om design. New European Bauhaus er mest kraftfuld, når det bliver et fælles sprog for konkrete valg i rum, rollefordeling og læringsdesign. Tænk som i software: start, iterér og lær. Skab gode rammer og tempo – og lad stedets identitet sætte retning for det smukke, det bæredygtige og det fælles. Så vokser både elever, steder og samarbejder.

Skulle du være interesseret i at lære mere om vores arbejde er du altid velkommen til at tage fat på os:

- Rasmus Petrussen, Zealand Erhvervsakademi, rasp@zealand.dk
- Nils Eckardt, Technikzentrum Lübeck, eckardt@tzl.de

Links og referencer

Link til EU´s side om New European Bauhaus

- https://new-european-bauhaus.europa.eu/index_en?prefLang=da

Link til læringsmateriale om New European Bauhaus

- https://new-european-bauhaus.europa.eu/tools-and-resources_en?prefLang=da